

Załącznik
do uchwały nr X/58/15
Rady Miejskiej w Nowogrodźcu
z dnia 2 czerwca 2015 r.

**RAPORT Z REALIZACJI
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC
ZA LATA 2012-2013**

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

**ul. Niemodlińska 79 pok. 22-23
45-864 Opole
tel./fax: 77 454-07-10, 077 474-24-57
kom. 605-26-24-27
mail: albeko@poczta.fm**

Wykonawcą

Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Nowogrodziec za lata 2012-2013 był zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu w składzie:

mgr inż. Beata Podgórska
mgr inż. Jarosław Górniak
mgr inż. Paweł Synowiec

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY BAZOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA W GMINIE I MIEŚCIE NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013	4
3. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2012-2013 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW	5
4. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI	26
5. OCENA STOPNIA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA	29
6. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA	29
7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	30
8. LITERATURA	31

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku „Prawo ochrony środowiska” (t.j.: Dz.U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.) organ wykonawczy gminy co 2 lata sporządza raporty z wykonania programów ochrony środowiska. „Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowogrodziec na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016”, przyjęty Uchwałą nr XII/80/11 Rady Miejskiej w Nowogrodźcu z dnia 11 sierpnia 2011 r., obejmował cele zgodne z „Polityką Ekologiczną Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”. Ustawa „Prawo ochrony środowiska” nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji gminnego Programu ochrony środowiska. W samym Programie założono, iż analiza realizacji programu polegać będzie przede wszystkim na monitorowaniu, czyli obserwacji zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.).

W obowiązującym Programie Ochrony Środowiska założono, że system monitoringu dla Gminy powinien zawierać n/w działania, które pozwolą na bieżące monitorowanie jego realizacji:

1. systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
2. uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
3. przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
4. analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu; określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
5. analiza przyczyn odchyień oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
6. przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących.

2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY BAZOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA W GMINIE I MIEŚCIE NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013

Dane podstawowe do wykonania Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Nowogrodziec za lata 2012-2013 stanowią głównie:

- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowogrodziec na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016,
- sprawozdania opisowe z realizacji budżetu Gminy za lata 2012-2013,
- informacje statystyczne GUS,
- raporty o stanie środowiska w województwie dolnośląskim wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- informacje z innych źródeł oraz opracowania własne.

3. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2012-2013 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW

3.1. Cel ekologiczny: modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców

- Modernizacja oczyszczalni ścieków oraz przepompowni ścieków w celu ciągłej poprawy jakości oczyszczanych ścieków
- Rozwój sieci wodociągowej, zgodnie z planami inwestycyjnymi i projektowymi, opracowywanie dokumentacji projektowych i technicznych
- Rozwój gospodarki ściekowej zgodnie z planami inwestycyjnymi i projektowymi, opracowywanie dokumentacji projektowych i technicznych

Realizacja zadania:

Jednostką realizującą inwestycje wodno-kanalizacyjne na terenie Gminy i Miasta Nowogrodzic jest Hydro-Tech Sp. z o.o. z siedzibą w Nowogrodzcu przy ul. Młyńskiej 3a (spółka ze 100% udziałem Gminy). Zaplanowane przedsięwzięcia weszły w skład jednego dużego projektu pn. „Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Nowogrodzic - Etap Ia”, który realizowany jest ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W ramach wspomnianego projektu wyodrębniono trzy etapy realizacji.

ETAP I zrealizowany został w latach 2010-2012 (budowa przeprowadzona w latach 2010-2011, przejęcie robót nastąpiło w marcu 2012 r.) i obejmował następujące zadania:

- „Przebudowa i budowa oczyszczalni ścieków w Nowogrodzcu”

W ramach zadania wybudowano oczyszczalnię ścieków w Nowogrodzcu o przepustowości $Q_{sr.d.}$ wynoszącej 1 650 m³/d. Nowa oczyszczalnia powstała na miejscu starej - zlikwidowanej, położonej w północnej części Miasta Nowogrodzic nad rzeką Kwisą. Spośród istniejących wcześniej obiektów pozostawiono stację transformatorową i wylot ścieków oczyszczonych do rzeki wraz z rurociągiem.

Oczyszczalnia wyposażona jest w węzeł ściekowy oraz osadowy i pracuje z wykorzystaniem metod mechaniczno-chemiczno-biologicznego oczyszczania ścieków. W ramach zrealizowanych robót wykonano następujące obiekty:

- o budynek socjalny,
- o magazyn osadu + budynek garażowy,
- o budynek urządzeń mechanicznego podczyszczania ścieków,
- o komora predenitryfikacji i defosfatacji,
- o komory biologiczne,
- o pompownia recyrkulacyjna osadu,
- o komory tlenowej stabilizacji osadu,
- o budynek techniczny,
- o komora rozdziału osadu nadmiernego,
- o płyta fundamentowa pod silos na wapno,
- o komora pomiarowa,
- o konstrukcja wanny dla zbiornika na koagulant.

Wartość realizacji zadania wyniosła 10.547.363,38 zł netto.

- „Przebudowa i rozbudowa sieci wodociągowych i kanalizacyjnych w Nowogrodzcu”

Zrealizowana inwestycja składała się z następujących zadań:

- Zadanie I - „Budowa i rozbudowa sieci wodociągowej w Nowogrodzcu”,
- Zadanie II - „Przebudowa i rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Nowogrodzcu”,
- Zadanie III - „Budowa przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych”.

Zakres robót objął wykonanie następujących elementów:

- o sieć wodociągowa
 - 17 422,65 m rurociągu,
 - 340,1 m rurociągu z płaszczem ochronnym,
 - 110 hydrantów,
- o sieć grawitacyjna

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

- 12 555,70 m kanałów z rur PVC,
- 73,8 m rurociągu z płaszczem ochronnym,
- 825 studni rewizyjnych,
- o kanalizacja tłoczna
 - 2 240,75 m rurociągu,
 - 158,0 m rurociągu z płaszczem ochronnym,
 - 18 studzienek rozprężnych, czyszczakowych i napowietrzająco-odpowietrzających,
- o pompownie ścieków
 - 6 sieciowych przepompowni ścieków,
 - 4 przydomowe przepompownie ścieków,
- o przyłącza
 - 3 757,10 m przyłączy kanalizacyjnych,
 - 3 581,85 m przyłączy wodociągowych.

Wartość realizacji powyższych zadań wyniosła 16.050.199,02 zł netto.

W 2013 r. rozpoczęto **ETAP II** przewidziany do realizacji na lata 2013-2015 pn. „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowogrodzic, Milików, Parzyce, Zebrzydowa i Gościszów wraz z przyłączami”, w ramach którego zrealizowane zostaną następujące zadania:

- Zadanie I - „Budowa kanalizacji sanitarnej w Parzycach” - budowa 8 212 m sieci kanalizacji sanitarnej,
- Zadanie II – „Budowa kanalizacji sanitarnej w Milikowie” budowa 8 587,5 m sieci kanalizacji sanitarnej,
- Zadanie III - „Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Morelowej i Wiśniowej w miejscowości Milików” - budowa 1 628 m sieci kanalizacji sanitarnej,
- Zadanie IV - „Budowa kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w Nowogrodźcu wraz z przyłączami”
 - o Podzadanie 1 - „Budowa sieci wodociągowej w Nowogrodźcu” - budowa 4 225,5 m sieci wodociągowej,
 - o Podzadanie 2 - „Budowa kanalizacji sanitarnej w Nowogrodźcu” - budowa 4 668 m sieci kanalizacji sanitarnej,
 - o Podzadanie 3 - „Budowa przyłączy wodociągowych w Nowogrodźcu” - 71 szt. przyłączy wodociągowych, o łącznej długości 848,5 m
- Zadanie - V „Budowa tranzytu kanalizacji sanitarnej łączącego m. Zebrzydowa z m. Parzyce” - budowa rurociągu o łącznej długości 1 023 m,
- Zadanie - VI „Budowa kanalizacji sanitarnej w Zebrzydowej” - budowa 8 585,5 m sieci kanalizacji sanitarnej,
- Zadanie - VII „Budowa kanalizacji sanitarnej w Gościszowie” - budowa 2 219,5 m sieci kanalizacji sanitarnej
- Zadanie - VIII „Budowa przyłączy kanalizacyjnych w miejscowościach Nowogrodzic, Milików, Parzyce, Zebrzydowa i Gościszów” - 655 kpl. przyłączy kanalizacyjnych o łącznej długości 10 940 m.

Zadanie VIII realizowane będzie ze środków własnych.

Wartość kontraktowa inwestycji to kwota 25.141.332,90 zł netto.

Na lata 2014-2015 został zaplanowany **ETAP III** (data rozpoczęcia robót to 30.10.2014 r.) pn. „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nowogrodzic, Gierałtów i Gościszów wraz z przyłączami”, w ramach którego przewidziano następujące zadania do realizacji:

- Zadanie I - „Budowa kanalizacji sanitarnej w Gierałtowie”- Etap I - budowa 11 962,0 m sieci kanalizacji sanitarnej - do 30.09.2015 r.,
- Zadanie II - „Budowa kanalizacji sanitarnej w Gościszowie”- Etap II - budowa 7 804,5 m sieci kanalizacji sanitarnej - do 30.09.2015 r.,
- Zadanie III - „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w Nowogrodźcu” - do 30.09.2015 r.
 - o Podzadanie 1 - „Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Moniuszki w Nowogrodźcu” - budowa 896,0 m sieci kanalizacji sanitarnej,
 - o Podzadanie 2 - „Budowa sieci wodociągowej na ul. Moniuszki w Nowogrodźcu” - budowa 235,0 m sieci wodociągowej,
 - o Podzadanie 3 - „Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Leśnej w Nowogrodźcu” - budowa 787,0 m sieci kanalizacji sanitarnej,
 - o Podzadanie 4 - „Budowa sieci wodociągowej na ul. Leśnej w Nowogrodźcu” - budowa 936,5 m sieci wodociągowej,

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

- Podzadanie 5 - „Budowa sieci wodociągowej w na ul. Chrobrego w Nowogrodźcu” - budowa 2.673,5 m sieci wodociągowej,
- Zadanie IV - „Budowa przyłączy wodociągowych na ul. Chrobrego w Nowogrodźcu” - 40 kpl. przyłączy wodociągowych w Nowogrodźcu, o łącznej długości 652,0 m - do 30.11.2015 r.,
- Zadanie V - „Budowa przyłączy kanalizacyjnych w miejscowościach Nowogrodziec, Gierałtów i Gościszów” - 339 kpl. przyłączy kanalizacyjnych, o łącznej długości 6 037,50 m - do 30.11.2015 r.,
- Zadanie VI - „Budowa sieci wodociągowej spinającej miejscowości Gierałtów i Nowogrodziec” - budowa ok. 2,6 km sieci wodociągowej spinającej zaprojektowaną sieć wodociągową na ul. Leśnej w Nowogrodźcu z istniejącą siecią wodociągową przy drodze powiatowej w Gierałtowie - działka nr 983 - do 30.09.2015 r.,
- Zadanie VII - „Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Nowogrodźcu - budowa automatycznej zlewni ścieków dowożonych oraz zbiornika wyrównawczego” - do 30.09.2015 r.

Zadania I-III współfinansowane będą ze środków Funduszu Spójności, natomiast zadania IV-V realizowane będą ze środków własnych. Zadania od IV-V będą wykonywane równocześnie z zadaniami I-III.

Zadania VI-VII planowane są do realizacji oraz współfinansowania ze środków Funduszu Spójności.

Szacunkowy koszt powyższej inwestycji to 27.700.000,00 zł netto.

Całkowite koszty realizacji zadania pn.: Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Nowogrodziec - Etap Ia” szacuje się na ok. 80 mln zł.

Środki gminne:

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2012	Aport w formie pieniężnej do spółki Hydro-Tech - aport pieniężny stanowi wkład własny na realizację etapów gospodarki wodno-ściekowej i funkcjonowanie Jednostki Realizującej Projekt	1.685.000,00
2.	2013		1.621.000,00

• Modernizacja stacji uzdatniania wody

Realizacja zadania:

Zadanie dotyczy modernizacji stacji uzdatniania wody w Godzieszowie - przedsięwzięcie zostało zrealizowane w okresie sprawozdawczym obejmującym lata 2008-2009.

• Aktualizacja ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych oraz podjęcie działań w zakresie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania

Realizacja zadania:

Gmina Nowogrodziec prowadzi na bieżąco ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków - według Sprawozdań SG-01 - Gospodarka komunalna i mieszkaniowa za lata 2012-2013 na obszarze Gminy funkcjonowało:

w 2012 r.

- 2 468 zbiorników bezodpływowych - z tego 430 w mieście i 2 038 terenach wiejskich,
- 4 oczyszczalnie przydomowe - wszystkie na terenach wiejskich,

w 2013 r.

- 2 297 zbiorników bezodpływowych - z tego 259 w mieście i 2 038 terenach wiejskich,
- 10 oczyszczalnie przydomowe - wszystkie na terenach wiejskich.

Gmina Nowogrodziec w celu weryfikacji przestrzegania przepisów z zakresu ochrony środowiska oraz w celu wyeliminowania przypadków nieprawidłowego i niezgodnego z prawem postępowania z nieczystościami ciekłymi przez właścicieli nieruchomości, przeprowadza cykliczne kontrole, wykonywane przez pracowników Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu oraz funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Nowogrodźcu. Podczas kontroli sprawdzane są dowody wywozu ścieków ze zbiorników bezodpływowych lub osadów z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szczelność zbiorników bezodpływowych. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, właściciel nieruchomości zostaje ukarany mandatem oraz wyznacza mu się termin na wykonanie obowiązku ustawowego.

• Zadania inne z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (nie ujęte w POŚ):

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2013	Przebudowa kanalizacji deszczowej na terenie Przedszkola Publicznego w Nowogrodźcu - przebudowa miała miejsce na	27.060,00

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

		odcinkach powodujących zalewanie budynku Przedszkola Publicznego w Nowogrodzcu wraz z remontem studni SKI i zabudową zasuw burzowej na instalacji wewnętrznej w pomieszczeniu kotłowni przedszkola.	
--	--	---	--

3.2. Zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody, w szczególności ekosystemów zachowanych w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego

- **Rozwój ścieżek rowerowych, edukacyjnych**

Realizacja zadania:

Przez teren Gminy i Miasta Nowogrodzic przebiega jeden ze szlaków rowerowych Bolesławca i okolic - szlak żółty „Śląsko-Łużycki” o łącznej długości 68,8 km. W obrębie Gminy Nowogrodzic trasa tego szlaku obejmuje następujące miejscowości: Kierzno, Parzyce, Nowogrodzic i Gościszów.

- **Ustanawianie (wraz z opracowaniem dokumentacji) nowych form ochrony przyrody, planów ochrony oraz ich wdrażanie**

Realizacja zadania:

Na obszarze Gminy Nowogrodzic występują następujące formy ochrony przyrody:

- rezerwat przyrody „Brzeźnik”,
- obszar NATURA 2000 PLH 020072 „Uroczyska Borów Dolnośląskich”,
- obszar NATURA 2000 PLH 020050 „Dolina Dolnej Kwisy”,
- obszar NATURA 2000 PLB 020005 „Bory Dolnośląskie”,
- 12 pomników przyrody.

W okresie sprawozdawczym (w 2012 r.) ustanowiono 1 pomnik przyrody - dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o nazwie CHROBRY, o obwodzie 420 cm, rosnący na skwerze pomiędzy pasem jezdnym, a ciągiem dla pieszych przy ul. Słowackiego w Nowogrodzcu - obręb 2 na działce nr 587.

- **Przestrzeganie procedur lokalizacyjnych chroniących tereny cenne przyrodniczo przed przeinwestowaniem, sporządzanie planów zagospodarowania**

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane jest przez Gminę Nowogrodzic na bieżąco, podczas aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przy uwzględnieniu zapisów dotyczących utworzonych i planowanych obszarów ochrony przyrody - obowiązujące plany pokrywają 100% obszaru Gminy Nowogrodzic.

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2012	Zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego	78.045,00
2.	2013	Zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego	50.805,75

- **Oczyszczanie miasta i wsi**

Realizacja zadania:

Usługi kompleksowego oczyszczania miasta i wsi na terenie Gminy Nowogrodzic w latach 2012-2013 wykonywała firma Hydro-Tech Sp. z o.o. (ul. Młyńska 3a, 59-730 Nowogrodzic). Ponadto w I półroczu 2013 r. wspomniana spółka realizowała usługę odbioru odpadów komunalnych z targowiska miejskiego.

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2012	Utrzymanie czystości na terenie gminy	110.304,71
2.	2013	Utrzymanie czystości na terenie gminy	112.413,64

- **Urządzanie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków**

Realizacja zadania:

Utrzymaniem zieleni na terenie Gminy i Miasta Nowogrodzic w latach 2012-2013 zajmowała się firma Ogrody - Jagielski (siedziba firmy: Bolesławice 239b, 59-700 Bolesławiec).

W ramach środków pochodzących z opłat i kar za korzystanie ze środowiska zrealizowano następujące zadania z zakresu utrzymania terenów zielonych:

2012 r.

- wycinka 4 szt. drzew z działek należących do Gminy Nowogrodzic,
- uporządkowanie zieleni na działce w Nowogrodzcu przy ul. Lubańskiej,

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

- utrzymanie terenów zieleni w Godzieszowie dz. nr 714 i 230/1,
 - cięcia techniczne 40 szt. drzew w Zabłociu i 5 szt. w Nowogrodźcu,
 - uporządkowanie zieleni na dz. nr 271/31 w Nowogrodźcu przy ul. Asnyka,
- 2013 r.**
- zakup sadzonek żywoplotu na utrzymanie terenów zielonych w Kierznie koło świetlicy wiejskiej,
 - wycięcie drzewa przy ul. Rynek w Nowogrodźcu,
 - uporządkowanie terenu parku w Wykrotach,
 - uporządkowanie terenu zielonego w Zebrzydowej dz. nr 834/1.

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2012	Utrzymanie terenów zielonych	84.581,82
2.	2012	Utrzymanie terenów zielonych - środki pochodzące z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	27.134,42
3.	2013	Utrzymanie terenów zielonych	84.581,41
4.	2013	Utrzymanie terenów zielonych - środki pochodzące z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	7.579,33

- Nadzór nad gospodarką leśną i szkolenie prywatnych właścicieli lasów na temat prawidłowych zasad gospodarki leśnej
- Prowadzenie stałego monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (choroby, szkodniki); ocena dendrologiczna drzewostanu
- Tworzenie i realizacja kompleksowych i długoterminowych planów zalesiania terenów z niskimi klasami gleb, obszarów zagrożonych erozją gleb
- Sporządzenie inwentaryzacji i uproszczonych planów urządzenia lasu

Realizacja zadania:

Zadania realizowane są na bieżąco przede wszystkim przez Nadleśnictwa: Bolesławiec, Pieńsk, Lwówek Śląski i Węgliniec - w miarę istniejących potrzeb oraz zgodnie z obowiązującymi planami urządzania lasów.

Lasy publiczne należące do Skarbu Państwa (zarządzane przez wspomniane nadleśnictwa) zajmują na terenie Gminy powierzchnię 4 308,6 ha i stanowią 94 % wszystkich lasów na terenie Gminy Nowogrodziec.

Oprócz lasów państwowych zarządzanych przez nadleśnictwa, na terenie Gminy Nowogrodziec znajduje się 32 ha lasów będących własnością Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa zajmują na terenie Gminy i Miasta Nowogrodziec powierzchnię 199 ha, z czego 177 ha to lasy prywatne należące do osób fizycznych, pozostałą powierzchnię 22 ha zajmują lasy gminne.

Działania prowadzone przez nadleśnictwa polegają m.in. na:

- zwiększaniu różnorodności gatunkowej biocenoz oraz różnorodności ekosystemów kompleksów leśnych regionu,
- utrzymywaniu zgodności składów gatunkowych drzewostanów z potencjalną roślinnością naturalną,
- monitorowaniu krzewów i zielnych roślin reliktowych, endemitów, ginących i zagrożonych,
- uzupełnianiu i odtwarzaniu korytarzy ekologicznych,
- prowadzeniu prac związanych z zachowaniem i odtwarzaniem śródleśnych bagien, oczek wodnych, łąk oraz innych cennych biotopów,
- zakładaniu, konserwacji i naprawie budek lęgowych dla ptaków i schronów dla nietoperzy, wykładaniu karmy,
- grodzeniu mrowisk,
- wzbogacaniu bazy żerowej dla zwierzyny płowej powodującej szkody w roślinności drzewiastej,
- ciągłej aktualizacji w opracowanych „Programach ochrony przyrody” dla nadleśnictw występowania gatunków rzadkich i zagrożonych, identyfikacji przyczyn zagrożenia rzadkich gatunków i eliminacji źródeł zagrożenia,
- stosowaniu czynnych metod ochrony rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

3.3. Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych

- Wzrost liczby profesjonalnych gospodarstw agroturystycznych i stosujących ekologiczne metody upraw

Realizacja zadania:

Gospodarstwo agroturystyczne to gospodarstwo rolne, oferujące formę wypoczynku zbliżoną do warunków wiejskich. Zgodnie z ustawą o usługach turystycznych, agroturystykę zalicza się do innych obiektów, w których mogą być świadczone usługi hotelarskie.

Na stronie internetowej www.nowogrodziec.pl, w zakładce 'Turystyka' znajduje się wykaz obiektów noclegowych - wśród nich figuruje 10 gospodarstw agroturystycznych (dla porównania w 2000 r. na terenie

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

Gminy było tylko jedno takie gospodarstwo).

Gospodarstwa agroturystyczne dostarczają zdrową i świeżą żywność, a turyści mają możliwość obcowania z przyrodą oraz poznania życia wiejskiego, miejscowej społeczności i obyczajów.

• **Wykonywanie pomiarów zanieczyszczeń gleb**

Realizacja zadania:

Do głównych czynników powodujących zanieczyszczenie chemiczne gleb zalicza się:

- nadmierną zawartość metali ciężkich (takich jak - kadm, miedź, nikiel) oraz innych substancji chemicznych (np. ropopochodnych),
- zasolenie,
- nadmierną alkalizację,
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu,
- skażenie radioaktywne.

Badania gleb wykonywane są przez WIOŚ w ramach sieci wojewódzkich, stosownie do potrzeb danego obszaru.

W latach 2012-2013 na terenie Gminy i Miasta Nowogrodziec nie wyznaczono punktów pomiarowo-kontrolnych na potrzeby badania zanieczyszczenia gleb.

Ostatnie badania związane z jakością gleb na obszarze powiatu bolesławieckiego wykonano w 2009 r. W ramach zadań Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej zostały zrealizowane badania odczynu i zasobności gleb użytkowanych rolniczo w makro- i mikroelementy. Badania te są prowadzone na zlecenie producentów rolnych, a uzyskane wyniki badań stanowią podstawę racjonalnego nawożenia i gospodarowania na gruntach użytkowanych rolniczo.

• **Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpiecznych i obojętnych w Nowogrodźcu przy ul. Mickiewicza**

Realizacja zadania:

Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpiecznych i obojętnych w Nowogrodźcu przy ul. Mickiewicza została zakończona w 2011 r., czyli w poprzednim okresie sprawozdawczym. Obecnie na składowisku prowadzony jest monitoring poeksploatacyjny.

• **Kontynuacja monitoringu składowiska odpadów w Nowogrodźcu**

Realizacja zadania:

Zgodnie z decyzją Starosty Bolesławieckiego nr ROŚ.7623-15/09 określającą nowe warunki zamknięcia składowiska - na terenie zrehabilitowanego składowiska prowadzony jest monitoring poeksploatacyjny w następującym zakresie:

- badania wód podziemnych, powierzchniowych i odciekowych,
- badania składu i emisji gazu składowiskowego,
- analizy opadu atmosferycznego,
- badania procesu osiadania powierzchni składowiska.

Składowisko jest wyposażone w drenaż odcieków. Wody odciekowe gromadzone są w szczelnej niecce odcieków, która okresowo jest odpompowywana, a jej zawartość wywożona jest do oczyszczalni ścieków.

W system sieci monitoringowej na składowisku odpadów wchodzi następujące punkty obserwacyjne:

- 3 punkty monitorujące jakość wód podziemnych - piezometr P-2 (zlokalizowany od strony odpływu wód podziemnych, poniżej składowiska), piezometr P-5 (zlokalizowany od strony dopływu wód w rejon składowiska) oraz studnia (usytuowana w strefie napływu wód podziemnych na składowisko),
- 2 punkty obserwacyjne na ciekach powierzchniowych (W-1, W-2),
- niecka odcieków,
- punkt pomiaru powierzchniowego.

W opracowanych raportach za 2012 i 2013 r. pt. „Monitoring Składowiska Odpadów Innych niż Niebezpieczne i Obojętne w Nowogrodźcu” - na podstawie badań laboratoryjnych próbek wód odciekowych - nie stwierdzono podwyższonych zawartości żadnego z badanych wskaźników zanieczyszczenia w ściekach przemysłowych wprowadzanych do urządzeń kanalizacyjnych.

Monitoring składowiska odpadów w latach 2012-2013 realizowany był przez „Hydro-Tech” Sp. z o.o. w Nowogrodźcu, w ramach zawartych porozumień - dotyczących przekazania przez Gminę środków w wysokości ok. 12 tys. zł w 2012 r. i 12,3 tys. zł w 2013 r., przeznaczonych na badanie wpływu składowiska na środowisko oraz na wywóz odcieków do punktu zlewnego na oczyszczalni ścieków.

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2012	Monitorowanie składowiska	11.999,99
2.	2013	Monitorowanie składowiska odpadów oraz wykonania rekultywacji składowiska	12.300,00
<ul style="list-style-type: none"> Ochrona najlepszych kompleksów gleb 			
<i>Realizacja zadania:</i>			
<p>Zadanie realizowane jest na etapie tworzenia lub zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - wprowadzane zapisy uwzględniają takie rozwiązania, które ograniczają skutki ujemnego oddziaływania planowanych przedsięwzięć na najlepsze jakościowo grunty.</p> <p>Od 1995 r. wszystkie grunty rolne i leśne chronione są specjalną ustawą, mającą na celu zapobieganie negatywnym wpływom miast i działalności przemysłowej. Formą ochrony gleb może być również właściwa lokalizacja dróg i innych szlaków komunikacyjnych względem żyznych, urodzajnych gleb.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> Ochrona gleb przed degradacją i rekultywacja gleb zdegradowanych 			
<i>Realizacja zadania:</i>			
<p>Działania obejmujące ochronę powierzchni ziemi i gleb związane były głównie z rekultywacją składowiska odpadów innych niż niebezpieczne w Nowogrodźcu. Dotyczyło to także monitorowania wpływu składowiska na środowisko, w tym monitorowania stanu wód podziemnych i powierzchniowych, badania wód odciekowych oraz składu gazu składowiskowego.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> Ochrona gleb przed negatywnym wpływem transportu i infrastruktury transportowej 			
<i>Realizacja zadania:</i>			
<p>Gleby występujące w pobliżu dróg, zawierają zwiększone ilości niebezpiecznych związków ołowiu, tlenków azotu oraz szkodliwych węglowodorów. Zanieczyszczenia docierają do gleby dwoma drogami: spływu powierzchniowego oraz poprzez osiadanie zanieczyszczeń rozprzestrzeniających się w powietrzu.</p> <p>Zadanie polegające na ochronie gleb przed negatywnym wpływem transportu realizowane jest na bieżąco poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nasadzenia zieleni izolacyjnej, która stanowi naturalną barierę biogeochemiczną, przeciwdziałającą rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń, - uprawę odpowiednio dobranych roślin na terenach zanieczyszczonych metalami ciężkimi, - wapnowanie gleby, dostarczenie odpowiedniej ilości substancji organicznej poprzez stosowanie nawozów zielonych, przeorywanie słomy i resztek roślinności (podniesienie pH i zawartości materii organicznej) oraz wykorzystanie preparatów rekultywacyjnych. 			
<ul style="list-style-type: none"> Podejmowanie i kontrolowanie działań zmierzających do rekultywacji miejsc eksploatacji surowców mineralnych, także likwidacja miejsc nielegalnej eksploatacji kopalin Stały monitoring eksploatowanych złóż 			
<i>Realizacja zadania:</i>			
<p>Zgodnie z art. 161 ustawy Prawo geologiczne i górnicze (t.j.: Dz. U. z 2014 r., poz. 613 ze zm.) starosta działa jako organ pierwszej instancji w sprawach należących do właściwości administracji geologicznej, jeżeli nie zostały one zastrzeżone dla marszałków województw lub ministra właściwego do spraw środowiska.</p> <p>Do zadań państwowej służby geologicznej dbającej o zrównoważony rozwój kraju w zakresie geologii należy w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obsługa centralnego archiwum geologicznego; - prowadzenie centralnego banku danych geologicznych i hydrogeologicznych; - przygotowywanie materiałów do bilansu zasobów kopalin i obsługa rejestru tych zasobów; - koordynowanie wykonywania prac kartografii geologicznej oraz wykonywanie prac pilotażowych; - obsługa rejestru obszarów górniczych; - koordynacja zadań w zakresie ochrony georóżnorodności. <p>Państwowy Instytut Geologiczny prowadzi Centralną Bazę Danych Geologicznych pod adresem www.geoportal.pgi.gov.pl, która zawiera szczegółowe informacje o otworach wiertniczych, archiwalnych dokumentacjach geologicznych i różnego typu badaniach geofizycznych. Większość danych zgromadzonych w CBDG jest udostępniana bezpłatnie przez zamieszczone na witrynie CBDG wyspecjalizowane aplikacje.</p> <p>Oprócz CBDG, Państwowy Instytut Geologiczny prowadzi Rejestr Obszarów Górniczych, który zbiera dane dotyczące obszarów górniczych w całym kraju; zawiera informacje o obszarach i terenach górniczych zarówno aktualnych, jak i archiwalnych – takie jak: numer w rejestrze, nazwa złoża, rodzaj kopaliny, położenie</p>			

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

administracyjne, data i numer decyzji wyznaczającej obszar, oraz koncesji, nazwa i adres przedsiębiorcy, kontury granic obszarów i in.

Organami administracji publicznej, posiadającymi zadania i kompetencje związane z prowadzeniem działalności gospodarczej polegającej na wydobywaniu bez koncesji kopalin pospolitych ze złóż, są:

- starosta,
- okręgowy urząd górniczy.

- Zinwentaryzowanie „dzikich” miejsc składowania odpadów, ich likwidacja i rekultywacja, ustalenie sprawcy

Realizacja zadania:

Pomimo wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy i Miasta Nowogrodziec, problemem jest niewłaściwe zagospodarowanie odpadów przez część ludności. W wyniku takiej działalności powstają tzw. „dzikie” wysypiska odpadów, czyli nielegalne miejsca składowania bądź magazynowania odpadów – niestety w części przypadków nie ma możliwości ustalenia sprawcy. Zaznaczyć należy również, iż od momentu wprowadzenia nowego systemu gospodarowania odpadami, sytuacja w tym zakresie na terenie Gminy i Miasta Nowogrodziec uległa wyraźnej poprawie.

Monitoringiem i ewidencją „dzikich” wysypiska zajmuje się Urząd Miejski, który również zleca likwidację takich miejsc.

W latach 2012-2013 zlikwidowano następujące nielegalne miejsca składowania odpadów:

2012 r.

- w Gierałtowie - 2 szt., w Nowogrodźcu - 2 szt., w Zebrzydowej - 1 szt., w Wykrotach - 1 szt.,

2013 r.

- w Zebrzydowej - 1 szt., uporządkowano teren dz. nr 232/2 obr.3 Nowogrodziec.

Ponadto w 2013 r. zakupiono bezprzewodową kamerę mobilną, monitorującą powstawanie „dzikich” wysypisk.

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2012	Likwidacja „dzikich” wysypisk	17.763,04
2.	2013	Likwidacja „dzikich” wysypisk	8.332,97
3.	2013	Zakup kamery bezprzewodowej mobilnej dla potrzeb eliminacji powstawania „dzikich” wysypisk	1.746,60

3.4. Cel ekologiczny: zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią.

- Racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

Zadanie realizowane jest na bieżąco przez właścicieli gruntów rolnych. Ośrodek doradztwa rolniczego prowadzi działania informacyjne i doradztwo wśród rolników w zakresie m. in.:

- określania wpływu nawożenia organicznego dla poprawy jakości i struktury gleby,
- prawidłowego składowania nawozów organicznych (obornika, gnojówki, gnojowicy) w nawożeniu roślin.

Po wejściu do UE, za pośrednictwem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), wypłacane są dopłaty dla ekorołników. Aby z nich skorzystać, rolnik oprócz uzyskania certyfikatu musi wystąpić do ARiMR z wnioskiem o przystąpienie do programów rolnośrodowiskowych i realizować pakiet rolnictwo ekologiczne, który jest częścią tych programów.

Aby uczestniczyć w programach rolnośrodowiskowych należy m.in. przez okres trwania umowy gospodarować zgodnie z planem rolnośrodowiskowym, prowadzić dokumentację i przestrzegać Zasad Kodeksu Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej.

W planie zawiera się zobowiązanie rolnika do modernizacji lub budowy urządzeń do przechowywania ścieków, gnojówki, gnojowicy lub obornika (najpóźniej do końca trwania programu).

W poniższej tabeli, w oparciu o Powszechny Spis Rolny, przedstawiono średnie zużycie nawozów w Gminie Nowogrodzic na 1 ha użytków rolnych - na tle Powiatu Bolesławieckiego.

Rodzaje nawozów	Zużycie nawozów na 1 ha użytków rolnych [kg]	
	Gmina Nowogrodzic	Powiat Bolesławiecki
mineralne	112,8	112,6
azotowe	78,4	66,5
fosforowe	17,9	23,5
potasowe	16,5	22,6
wapniowe	51,7	47,9

Źródło: GUS

- Inwentaryzacja i likwidacja miejsc zrzutu ścieków nieoczyszczonych; monitoring szczelności zbiorników służących do przetrzymywania gnojowicy

Realizacja zadania:

Zadania wykonywane są na bieżąco. Miejsca zrzutu ścieków nieoczyszczonych identyfikowane są na podstawie zgłoszeń od mieszkańców oraz podczas cyklicznych kontroli nieruchomości. Kontrolę wykonują pracownicy Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu oraz funkcjonariusze Straży Miejskiej w Nowogrodźcu. W przypadku ujawnienia nielegalnego odpływu nieczystości ciekłych sprawca zostaje ukarany mandatem. Podczas kontroli sprawdzane są również dowody wywozu ścieków ze zbiorników bezodpływowych, realizacja umów na odbiór nieczystości płynnych, szczelność zbiorników bezodpływowych oraz zbiorników na gnojowicę, jeżeli występują. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, właściciel nieruchomości zostaje ukarany mandatem oraz wyznacza mu się termin na wykonanie obowiązku ustawowego.

- Edukacja ekologiczna rolników w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych

Realizacja zadania:

Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej (KDPR) zawiera zbiór przyjaznych środowisku praktyk rolniczych, których stosowanie ma zapewnić zrównoważony rozwój w sferze produkcji rolniczej. Zawiera on praktyczne rady, jak zmniejszać ryzyko zanieczyszczenia wody i jaka praktyka kontroli zanieczyszczeń może być stosowana w gospodarstwie.

Najważniejszym celem KDPR jest podniesienie poziomu podstawowej wiedzy o ochronie wody - głównego zasobu środowiska, jak również jego elementów: gleby, powietrza, krajobrazu oraz o możliwościach przyczyniania się do ich ochrony. Kodeks, informując co jest dozwolone lub zabronione, zapobiega popełnieniu wykroczeń, kształtuje więc społeczną postawę rolników wobec obowiązującego prawa oraz uczy, jak ograniczać ujemne oddziaływanie na środowisko.

Wspieraniem rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich na terenie województwa dolnośląskiego zajmuje się Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa we Wrocławiu (Dolnośląski Oddział Regionalny ARiMR), która współpracuje z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a jednocześnie podlega nadzorowi Ministerstwa Finansów w zakresie gospodarowania środkami publicznymi.

Beneficjentami działań realizowanych przez ARiMR Wrocław są m.in. rolnicy, mieszkańcy wsi, samorządy lokalne, przedsiębiorcy, a także podmioty sektora rybackiego. ARiMR Wrocław wdrażała instrumenty pomocy finansowane przez Europejski Fundusz Rolnej Gwarancji, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Rybacki. Prowadzone są kampanie informacyjno-edukacyjne w telewizji, radiu, prasie. ARiMR inicjuje i organizuje również konferencje, seminaria itp.

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

- Modernizacja, ocena i utrzymywanie w sprawności urządzeń melioracyjnych, melioracji wodnych, urządzeń przeciwpowodziowych

Realizacja zadania:

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2012	Dotacja na konserwację urządzeń melioracyjnych – Rejonowy Związek Spółek Wodnych w Bolesławcu wykonał konserwację rowów w miejscowościach: Czerna - 1 000 mb, Parzyce - 800 mb, Wykroty - 100 mb, Zebrzydowa - 300 mb	10.000,00
2.	2012	Składki na rzecz spółek wodnych na utrzymanie rowów melioracyjnych będących własnością Gminy	885,76
3.	2013	Dotacja na konserwację rowów melioracyjnych - Rejonowy Związek Spółek Wodnych w Bolesławcu wykonał konserwację rowów w miejscowościach: Czerna, Parzyce, Wykroty i Zebrzydowa - łącznie 1 800 mb	10.000,00
4.	2013	Składki na rzecz spółek wodnych na utrzymanie rowów melioracyjnych będących własnością Gminy	913,44
5.	2013	Remonty przepustów - Park w Wykrotach	1.043,04
6.	2013	Remonty przepustów - Czerna	2.271,07
7.	2013	Remonty przepustów w Wykrotach	9.153,66
8.	2013	Remonty bieżące przepustów na drogach dojazdowych do pól - obr. Nowogrodziec,	12.405,55
9.	2013	Remont urządzeń melioracyjnych w Gościszowie	56.580,00
10.	2013	Remont przepustów w miejscowościach: Gierałtów, Wykroty, Parzyce, Czerna, Zabłocie	28.000,00
11.	2013	Naprawa bieżąca ścianek czołowych przy przepustach w Gierałtowie	1.019,67

- Konserwacja cieków zgodnie z ich naturalnym biegiem

Realizacja zadania:

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2012	Dotacje dla Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych we Wrocławiu - oddział Lwówek Śląski na konserwację cieków wodnych - w ramach dotacji wykonano konserwację cieku wodnego Wykrotnica na dł. 1 115 mb w Wykrotach oraz cieku Czerna Wielka na dł. 2 930 mb w Czernej.	10.000,00
2.	2013	Dotacje dla Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych we Wrocławiu - oddział Lwówek Śląski na udroźnienie cieków wodnych - w ramach dotacji wykonano konserwację cieku wodnego Wykrotnica na długości 7 200 mb w miejscowości Wykroty oraz cieku wodnego Czerna Wielka na dł. 4 020 mb w Czernej.	20.000,00

- Ochrona terenów zalewowych przed wprowadzeniem zabudowy, uwzględnianie terenów zalewowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Realizacja zadania:

Zadanie realizowane jest przez Gminę Nowogrodziec na bieżąco, podczas aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przy uwzględnieniu zapisów dotyczących obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

Zgodnie z art. 88d ust. 2 ustawy Prawo wodne, granice przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego powinny być uwzględniane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzjach o warunkach zabudowy. Mapy zagrożenia powodziowego sporządza się dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego.

Koszty poniesione w okresie sprawozdawczym na zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zostały przedstawione w podrozdziale 3.2.

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

- Realizacja planu ochrony przed powodzią w przypadku jej wystąpienia. Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za stan infrastruktury przeciwpowodziowej

Realizacja zadania:

1.	2012	Wydatki na zarządzanie kryzysowe: - zapłata za usługi dowożenia piasku w ramach prowadzonych akcji przeciw powodziowych, - zakup kaloszy do magazynu przeciwpowodziowego, - utrzymanie magazynu przeciwpowodziowego.	16.939,57
2.	2013	Wydatki na zarządzanie kryzysowe: - utrzymanie magazynu przeciwpowodziowego (czynsz i zakup energii), usługi z tytułu doładowań do telefonów, zakup materiałów i wyposażenia magazynu, - zakup radiotelefonu, anteny z zasilaczem na wyposażenie Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego.	8.485,88 3.000,00 w tym 1.000,00 z dotacji

3.5. Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów i odorów

- Modernizacja istniejących kotłowni - dalsze wprowadzanie ekologicznych źródeł ogrzewania

Realizacja zadania:

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2013	Przebudowa Szkoły Podstawowej <u>wraz z kotłownią</u> w Wykrotach - podpisano umowę na wykonanie kompleksowej dokumentacji projektowej i przetargowej; 24.12.2013 r. w Starostwie w Bolesławcu złożony został wniosek o pozwolenie na budowę. W ramach zadania planowana jest m. in. przebudowa kotłowni polegająca na wymianie pieca i zbiorników - nowa kotłownia będzie w pełni zautomatyzowana i opalana olejem opałowym, który zastąpi spalanie węgla.	20.000,00

- Ograniczanie emisji odorów (modernizacje, strefy ochrony)

Realizacja zadania:

Na terenie Gminy i Miasta Nowogrodziec nie zidentyfikowano problemów, które byłyby podstawą do wyznaczania stref ochrony. Zdarzają się natomiast indywidualne przypadki spalania odpadów na terenach prywatnych posesji. Interwencje w przedmiotowych sprawach wykonuje Straż Miejska w Nowogrodźcu oraz pracownicy Urzędu Miejskiego w Nowogrodźcu. Działania niedozwolone karane są mandatem.

- Rozwój sieci ciepłowniczej

Realizacja zadania:

Miasto Nowogrodziec posiada częściowo rozproszony system gospodarki ciepłej. Istniejący system zaopatrzenia odbiorców w ciepło oparty jest na lokalnym wytwarzaniu energii cieplnej do ogrzewania i produkcji ciepłej wody użytkowej na potrzeby własne. Ciepło wytwarzane jest również w średnich i dużych kotłowniach osiedlowych lub blokowych i rozprowadzane sieciami podziemnymi krótkiego zasięgu. Dostawą ciepła do obiektów i mieszkań podłączonych do sieci ciepłej funkcjonującej na terenie Miasta Nowogrodziec zajmuje się HYDRO-TECH Sp. z o.o. w Nowogrodźcu.

Rozproszenie budownictwa jednorodzinnego i realizacja budów z dala od istniejącej sieci ciepłowniczej utrudnia realizację dostaw, przez co wielu mieszkańców ogrzewa budynki za pomocą indywidualnych kotłowni, spalających najczęściej węgiel (miał i koks).

Pomimo tego, że nie wszystkie budynki mieszkalne podłączone są do sieci ciepłej, to sukcesywnie każdego roku wzrasta liczba mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie.

Obszar	Liczba mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie		
	2011	2012	2013
Miasto	1 073	1 099	1 125
Tereny wiejskie	1 859	1 886	1 922
Ogółem	2 932	2 985	3 047

Źródło: GUS

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

- Gazyfikacja Miasta i Gminy
W zakresie OGP GAZ-SYSTEM:
 - budowa Tłoczni Jeleniów 2,
 - budowa gazociągu przesyłowego DN 500 wysok. ciśn. relacji Jeleniów - Dziwiszów o ciśn. roboczym 8,4 MPa - wzdłuż istniejącego gazociągu podwyższonego cieśn. DN 250, PN 1,6 MPa,
 - budowa gazociągu przesyłowego DN 700 wysok. cieśn. relacji Lasów - Tłoczni Jeleniów o ciśn. roboczym 8,4 MPa - wzdłuż istniejącego gazociągu w/c DN 500/300, PN 6,3 MPa.

Realizacja zadania:

Budowa Tłoczni Jeleniów II

W dniu 12.11.2013 r. PGNiG Technologie S.A. podpisało z Operatorem Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. umowę o Kompleksową Realizację Inwestycji pod nazwą „Budowa Tłoczni Jeleniów II”.

Celem projektu jest budowa Tłoczni Jeleniów II w miejscowości Wykroty, w oparciu o dwa agregaty sprężające (sprężarka odśrodkowa napędzana turbiną gazową) o wydajności 160 tys. m³/h każdy wraz z urządzeniami pomocniczymi.

Inwestycja pozwoli na poprawę bezpieczeństwa zaopatrzenia w gaz, poprzez zwiększenie możliwości przesyłowych od strony Niemiec. Budowa tłoczni jest ściśle powiązana z rozbudową systemu gazociągów przesyłowych na Dolnym Śląsku, które zwiększą możliwości przesyłowe sieci i umożliwią podłączenie nowych odbiorców.

Budowa Tłoczni Jeleniów II współfinansowana jest przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko - szacunkowa wartość zadania to 98 mln zł.

Planowany termin zakończenia inwestycji to listopad 2015 r.

Gazociąg Jeleniów-Dziwiszów

W styczniu 2012 r. zakończono budowę gazociągu Jeleniów - Dziwiszów o długości 65,7 km. Budowa gazociągu związana była z rozbudową systemu przesyłowego od strony Lasowa i stanowi ważny element wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego Polski.

Trasa gazociągu przebiega przez teren następujących gmin: Nowogrodziec, Lubań, Miasto Lubań, Olszyna, Gryfów Śląski, Lubomierz, Stara Kamienica, Jeżów Sudecki i Miasto Jelenia Góra.

Gazociąg Jeleniów-Dziwiszów - wspólnie z pozostałymi gazociągami, które powstały na Dolnym Śląsku - umożliwi odbiór zwiększonej ilości gazu z Unii Europejskiej.

Gminy, na terenie których zlokalizowany jest gazociąg, uzyskały dodatkowe wpływy finansowe w postaci odprowadzanego corocznie przez inwestora podatku od nieruchomości w wysokości 2% wartości inwestycji zlokalizowanej na terenie danej gminy. Jest to kwota regularnie wpływająca do budżetu gminy.

Wartość zrealizowanej inwestycji to 121,20 mln zł, w tym dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko wyniosło 42,44 mln.

Gazociąg Lasów-Jeleniów

Celem projektu jest budowa gazociągu od węzła Lasów do tłoczni Jeleniów o średnicy 700 mm i długości ok. 17,5 km. Gazociąg zlokalizowany będzie na terenie gmin: Pieńsk, Zgorzelec, Węgliniec i Nowogrodziec.

Inwestycję rozpoczęto w I kwartale 2014 r., natomiast jej zakończenie planowane jest na III kwartał 2015 r.

Budowa gazociągu Lasów-Jeleniów jest ściśle powiązana z rozbudową systemu gazociągów przesyłowych na Dolnym Śląsku, w ramach projektu „Modernizacja systemu przesyłowego na Dolnym Śląsku w celu poprawy jego funkcjonalności oraz optymalnego wykorzystania połączenia Polska-Niemcy”.

Szacunkowy koszt inwestycji to 65 mln zł.

- Wprowadzanie energii odnawialnej na terenie Gminy (promocja kolektorów słonecznych, biomasy, energii wodnej)

Realizacja zadania:

Na terenie Gminy Nowogrodziec funkcjonuje Mała Elektrownia Wodna w miejscowości Parzyce o mocy 200 kW, zlokalizowana na rzece Kwisie w km 56+240. Realizowane jest również obecnie budowa MEW o mocy 500 kW. Elektrownia zlokalizowana jest na rzece Kwisie w km 60+090 (62+700) w miejscowości Nowogrodziec - obręb 2 na części działek nr 500, 499, 498/1, 496, 332.

Na obszarze Gminy Nowogrodziec nie funkcjonują żadne turbiny wiatrowe. W obowiązującym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Nowogrodziec” wyznacza się dwa obszary lokalizacji turbin wiatrowych wraz z niezbędną siecią dróg oraz linii i urządzeń elektroenergetycznych, w tym rozdzielni, na wschód od pasma osadniczego Parzyce-Nowogrodziec-Milików oraz na terenach otwartych między Czerną, Gierałtówem i Wykrotami.

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

Gmina Nowogrodzic położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie względne w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) waha się w granicach 30-32 %. Natomiast średnioroczne sumy napromieniowania słonecznego całkowitego padającego na jednostkę powierzchni poziomej na obszarze Gminy wynoszą 3 600 MJ/m², zaś roczna liczba godzin czasu promieniowania słonecznego wynosi 1 500, co stanowi o przeciętnych warunkach dla rozwoju energetyki słonecznej.

Obecnie instalacje kolektorów słonecznych wykorzystywane są głównie w budynkach mieszkalnych przez prywatnych inwestorów, nie są wykorzystywane w budynkach użyteczności publicznej.

Na terenie Gminy pompy ciepła wykorzystywane są w pojedynczych przypadkach przez prywatnych inwestorów do ogrzewania domów mieszkalnych.

Prezentowane w opracowanym przez Gminę dokumencie pn. „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy i Miasta Nowogrodzic na lata 2012-2027” dane wskazują na potencjał energetyczny dla Gminy Nowogrodzic, pochodzący z biomasy. Największy potencjał posiada biomasa ze słomy, a w następnej kolejności jest biomasa z lasów, jednak już znacznie niższy potencjał, posiada biomasa z siana. Wysoki potencjał biomasy ze słomy wynika z dość dużego udziału powierzchni pól uprawnych w strukturze gruntów na terenach wiejskich Gminy Nowogrodzic. Potencjał ten może stać się bodźcem dla władz lokalnych do propagowania wykorzystywania biomasy jako jednego ze źródeł energii wśród mieszkańców tego obszaru.

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2012	Wykonanie dokumentu pn. „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy i Miasta Nowogrodzic na lata 2012-2017”.	14.600,00

- Termomodernizacja budynków szkolnych, placówek oświatowych oraz budynków użyteczności publicznej (w tym: Modernizacja Zespołu Szkół w Nowej Wsi, Modernizacja Ośrodka Zdrowia w Nowogrodźcu, Gierałtowie, Zebrzydowej i Wykrotach)

Realizacja zadania:

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2012	Przebudowa remizy OSP w Kierźnie na wiejską salę spotkań - zakres przebudowy obejmował: roboty budowlane, <u>wymianę stolarki okiennej i drzwiowej</u> , instalacje kanalizacji wewnętrznej, wykonanie przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych. Na zadanie został złożony wniosek o dofinansowanie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w ramach działania” Odnowa i Rozwój Wsi”.	131.374,22 (w tym ramach projektu: 129.954,33)
2.	2012	Renowacja kamienic przy ul. Bolesławieckiej nr 6, 7 i 8 - wykonano roboty rozbiórkowe i demontażowe, roboty ziemne, roboty związane z wnoszeniem ścian konstrukcyjnych, stropów i schodów oraz roboty instalacyjne, poniesiono wydatki z tytułu opłat i wykonanej dokumentacji	1.434.478,49
3.	2013	Dotacja celowa na zakup wymiennika ciepła dla potrzeb Samodzielnego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowogrodźcu	23.000,00

- Modernizacja i bieżące utrzymanie dróg o charakterze gminnym
- Modernizacja dróg powiatowych, wojewódzkich

Realizacja zadania:

W punkcie 3.6 dotyczącym hałasu ujęto realizację działań z zakresu modernizacji dróg oraz bieżącego ich utrzymania, które wpływają zarówno na polepszenie się klimatu akustycznego jak i również przyczyniają się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego poprzez redukcję emisji wtórnej.

- Modernizacja dróg krajowych: wykonanie remontu nawierzchni drogi krajowej na 94 na odcinku Jeleniów - Wykroty o łącznej długości 1,8 km

Realizacja zadania:

Zadanie wykonano w poprzednim okresie sprawozdawczym - w 2010 r. dofinansowano remont drogi wojewódzkiej nr 94 od ronda w Jeleniowie do wjazdu do SSE w miejscowości Wykroty.

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

<ul style="list-style-type: none"> • Wykonywanie pomiarów zanieczyszczeń powietrza
<i>Realizacja zadania:</i>
<p>Pomiary zanieczyszczeń powietrza wykonywane są przez WIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.</p> <p>Oceny jakości powietrza za lata 2012-2013 wykonano zgodnie z nowym podziałem kraju (zgodnie z założeniami do projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw opracowanego w związku z planowaną transpozycją dyrektywy 2008/50/WE do prawa polskiego - tzw. dyrektywy CAFE), w którym strefę stanowią:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy (miasto Wrocław), - miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy (miasta Legnica i Wałbrzych), - pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz aglomeracji (strefa dolnośląska) - w obszarze tej strefy znajduje się Gmina Nowogrodzic. <p>Na podstawie „Oceny jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2013 r.” strefa dolnośląska została zakwalifikowana:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>wg kryterium ochrony zdrowia</u> <ul style="list-style-type: none"> - do klasy A - ze względu na poziom substancji takich jak: SO_2, NO_2, C_6H_6, CO, Pb, Cd, Ni, $PM_{2,5}$, - do klasy C - z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji: PM_{10}, As, $B(a)P$. ➤ <u>wg kryterium ochrony roślin</u> <ul style="list-style-type: none"> - do klasy A - pod względem zawartości substancji takich jak: SO_2, NO_2, - do klasy C - ze względu na ponadnormatywny poziom O_3. <p>Jednakże w latach 2012-2013 na terenie samej Gminy Nowogrodzic, WIOŚ nie prowadził monitoringu jakości powietrza atmosferycznego.</p>

3.6. Cel ekologiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska			
<ul style="list-style-type: none"> • Określenie terenów najbardziej zagrożonych hałasem (mapy akustyczne), gdzie należy prowadzić przedsięwzięcia ochronne w pierwszej kolejności 			
<i>Realizacja zadania:</i>			
<p>W 2012 r. na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA), przygotowano opracowanie pt. „Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa dolnośląskiego” - przedstawiające mapę akustyczną dla odcinków dróg krajowych na terenie województwa dolnośląskiego, w pasie o szerokości 800 m z każdej strony drogi.</p> <p>W opracowaniu scharakteryzowano źródła hałasu wyznaczając: natężenia ruchu i prędkości pojazdów, rodzaj ruchu, rodzaj i stan nawierzchni oraz profil jezdnii. Analizą objęto poszczególne odcinki dróg krajowych, z natężeniem ruchu przekraczającym 3 miliony pojazdów rocznie, tj. dla SDR (średni dobowy ruch) powyżej 8 219 pojazdów.</p> <p>Na terenie Gminy Nowogrodzic wyszczególniono dwa odcinki autostrady A4:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odcinek I - węzeł Zgorzelec - węzeł Godzieszów - dł. 2,13 km - pow. analizy - 3,408 km², - odcinek II - węzeł Godzieszów - węzeł Bolesławiec - dł. 17,241 - pow. analizy - 27,586 km². 			
<ul style="list-style-type: none"> • Wykonywanie pomiarów emisji hałasu 			
<i>Realizacja zadania:</i>			
<p>Badania klimatu akustycznego na terenie województwa dolnośląskiego przeprowadzane są przez WIOŚ we Wrocławiu. W latach 2012-2013 na terenie Gminy Nowogrodzic nie wyznaczono punktów pomiarowych emisji hałasu.</p> <p>Poziom hałasu na drogach w obrębie Gminy Nowogrodzic określono ostatnio w 2009 r.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i budowa dróg (budowa obwodnic, optymalizacja przebiegu tras komunikacyjnych oraz optymalizacja płynności ruchu, tworzenie zabezpieczeń akustycznych) 			
<i>Realizacja zadania:</i>			
Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł.]
1.	2012	Bieżące utrzymanie dróg - w ramach zadania wykonano: - mialowanie kruszywem dróg w miejscowości Czerna, Gieraltów i Zagajnik,	526.567,23

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

		<ul style="list-style-type: none"> - montaż znaków drogowych w Gościszowie i Milikowie, - studzienki na skrzyżowaniu ul. Asnyka i Mickiewicza, - kosztorysy oraz naprawę bieżąca dróg gminnych, - bieżące naprawy dróg w miejscowościach: Gierałów, Milików, Wykroty, Zabłocie, Kierzno, Nowa Wieś, - wykonano progi zwalniające w Wykrotach (ul. Kolejowa), Zebrzydowej, - wyprofilowano drogi dojazdowe do pól w Gościszowie, - zakupiono i zamontowano znaki drogowe w Gościszowie, - zamontowano oznakowanie w Zagajniku i Parzycach, - wyremontowano przepusty w Kierźnie, Czernej, Milikowie oraz przeprowadzono konserwacje przepustów, w Gierałowie, Nowej Wsi, Zabłociu, Wykrotach, - naprawę bieżącą dróg w Nowogrodźcu (ul. Leśna), - projekt zmiany organizacji ruchu drogowego w Zagajniku, oraz projekt stałej zmiany organizacji ruchu do SP w Gościszowie, - naprawę bieżącą dróg w miejscowościach Kierzno, Gierałów, Zabłocie, - naprawę bieżącą dróg w Wykrotach (ul. Kopernika) 	
2.	2012	Zimowe utrzymanie dróg	67.991,98
3.	2012	Remont drogi Milików (dz. nr 574) - usuwanie skutków powodzi	8.146,68
4.	2012	Wykonano drogę dojazdową do wiejskiej sali spotkań w Kierźnie	24.955,52
5.	2012	Przebudowa drogi gminnej w Wykrotach ul. Kolejowa wraz z mostkiem - długość odcinka objętego przebudową to 585 mb, wykonano pełną podbudowę zamkniętą nawierzchnią bitumiczną oraz mostek z barierami ochronnymi;	255.671,45 (z czego: 108.480,00 - dotacja celowa z Województwa Dolnośląskiego)
6.	2012	Przebudowa drogi gminnej w Wykrotach na terenie SSE (dz. nr 1091/6) etap II - w ramach zadania wykonano nawierzchnię ścieralną o gr. 5 cm na dł. 440 mb	132.652,85 (z czego: 91.999,00 - dofinansowanie z Dolnośląskiego Funduszu Pomocy Rozwojowej na 2012 r.
7.	2012	Przebudowa drogi gminnej w Zagajniku (ul. Wesoła - dz. nr 18, 20) - w ramach zadania wykonano pełną podbudowę (zamkniętą dwukrotnym powierzchniowym utrwaleniem) na odcinku 775 mb	167.651,97 (z czego: 66.240,00 - dotacja celowa z Województwa Dolnośląskiego)
8.	2012	Przebudowa drogi gminnej w Gierałowie (dz. nr 791) – w ramach zadania wykonano pełną podbudowę (zamkniętą nawierzchnią bitumiczną) - na odcinku 455 mb	159.677,42 (z czego 76.800,00 zł. stanowi dotacja celowa z Woj. Dolnośląskiego)
9.	2012	Przebudowa drogi w miejscowości Milików działka nr 625 - wykonanie mapy zasadniczej oraz wypis z ewidencji gruntów	2.505,00
10.	2013	Remonty na drogach gminnych: <ul style="list-style-type: none"> - projekty organizacji ruchu - w tym: Gierałów, Wykroty SSEMP - Nowogrodziec ul. Ogrodowa, - montaż oznakowania pionowego w miejscowościach: Gościszów, Godzieszów, Wykroty, Zebrzydowa, - uzupełnienie ubytków masą asfaltową w SSE w Wykrotach, - montaż znaków drogowych (Nowogrodziec, Gierałów, Wykroty, - znaki drogowe Gierałów - Godzieszów, 	2.091,00 4.747,80 1.859,76 4.428,00 520,78

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

		<ul style="list-style-type: none"> - remont terenów utwardzonych (dojazd do szatni w Zebrzydowej), - konserwacja/transport tłucznia na drogi w miejscowościach: Wykroty, Czerna, Nowa Wieś, - naprawa bieżąca dróg w miejscowościach: Kierzno, Gierałtów, Zabłocie, - naprawa bieżąca dróg: Wykroty ul. Kopernika, - naprawa bieżąca drogi dojazdowej w Gierałtowie, - naprawa bieżąca drogi w Wykrotach ul. Kopernika, - remont cząstkowy dróg o nawierzchni asfaltowej, - montaż progu zwalniającego przy ul. Asnyka w Nowogrodźcu, - montaż znaków drogowych w Godzieszowie, - montaż znaków drogowych w Wykrotach, - naprawa bieżąca drogi w Zebrzydowej, - naprawa bieżąca drogi w Wykrotach - ul. 22 Lipca, - remont najazdu mostku w Zagajniku, - remont cząstkowy dróg w Wykrotach, - naprawa bieżąca dróg w Zabłociu, - naprawa bieżąca dróg w Milikowie - ul. Brzozowa, - naprawa bieżąca dróg w Milikowie - droga do pól, - naprawa bieżąca ul. Fabrycznej w Nowogrodźcu, - uzupełnienie ubytków w drogach o nawierzchni tłucz. (po opadach), - naprawa bieżąca dróg w Zabłociu, - naprawa bieżąca dróg w Wykrotach, - bieżące utrzymanie dróg w Gierałtowie, - utwardzenie placu przy oczyszczalni w Nowogrodźcu, - remont zjazdu w Wykrotach, - materiał kamienny na drogi. 	<p>24.932,00</p> <p>55.104,00</p> <p>37.392,00</p> <p>28.044,00</p> <p>5.178,30</p> <p>6.770,66</p> <p>64.058,40</p> <p>3.689,75</p> <p>520,78</p> <p>117,59</p> <p>4.605,12</p> <p>11.389,80</p> <p>2.744,62</p> <p>4.477,20</p> <p>8.044,20</p> <p>11.020,80</p> <p>6.789,60</p> <p>12.162,24</p> <p>5.116,80</p> <p>5.904,12</p> <p>1.957,18</p> <p>2.062,00</p> <p>12.752,64</p> <p>5.805,60</p> <p>4.637,10</p>
11.	2012-2013	Przebudowa drogi w Milikowie dz. nr 625	280 823,96
12.	2013	Przebudowa drogi w Czernej dz. nr 656 i 655	215.255,28 (z czego 60.800,00 zł - dofinansowane z budżetu Województwa Dolnośląskiego)
13.	2013	Przebudowa drogi gminnej w Gierałtowie dz. nr 175,120, 119/7, 550 - zadanie związane z przebudową drogi realizowane w podziale na etapy: <ul style="list-style-type: none"> - odcinek I /w km 0+290 - 0+742,70 do realizacji w 2013 r. - odcinek II/w km 0+000 - 0+290 termin realizacji do 30 maja 2014 r. Do 31.12.2013 r. wykonano: <ul style="list-style-type: none"> - dokumentację techniczną, - roboty budowlane (I etap zadania 40% wynagrodzenia) - nadzór inwestorski (40% wynagrodzenia). 	<p>150.776,11</p> <p>w tym: 5.535,00 144.521,11 720,00</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów akustycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego 			
<i>Realizacja zadania:</i>			
Zadanie realizowane jest przez Gminę Nowogrodziec na bieżąco, podczas aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.			

3.7. Ochrona mieszkańców gminy przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

- Inwentaryzacja i aktualizacja obiektów emitujących pola elektromagnetyczne

Realizacja zadania:

Zadanie nie leży w kompetencjach Gminy.

W odniesieniu do Gminy Nowogrodziec źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są anteny

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

nadawcze telefonii komórkowej, anteny nadawcze sygnału radiowego, linie przesyłowe wysokich napięć i stacje transformatorowe.

Prowadzący instalację jest zobowiązany zgłosić odpowiednio do starosty lub marszałka albo regionalnego dyrektora ochrony środowiska nowo zbudowaną instalację przed rozpoczęciem jej eksploatacji lub wówczas gdy jest zmieniona w sposób istotny.

- Aktualizacja obszarów, na których stwierdzono występowanie przekroczenia wielkości dopuszczalnych pól elektromagnetycznych, analiza konieczności uchwalenia obszarów ograniczonego użytkowania

Realizacja zadania:

Badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie województwa dolnośląskiego prowadzi Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

W ramach prowadzonego przez WIOŚ we Wrocławiu monitoringu PEM, w latach 2012-2013 nie przeprowadzono badań bezpośrednio na terenie Gminy Nowogrodzic.

Najbliższy punkt pomiarowo-kontrolny wyznaczony w 2013 r. znajdował się w Lubaniu. Wyniki pomiarów nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych - zmierzona wartość wynosiła 0,29 V/m (przy 7 V/m wartości dopuszczalnej).

- Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów emisji pól elektromagnetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Realizacja zadania:

Zadanie to jest realizowane przez Gminę Nowogrodzic podczas opracowywania lub zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przy uwzględnieniu zapisów dotyczących ochrony przed promieniowaniem.

3.8. Cel ekologiczny: racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych

- Zmniejszenie strat energii, zwłaszcza cieplnej w systemach przesyłowych, poprawy parametrów energetycznych budynków oraz podnoszenie sprawności wytwarzania energii

Realizacja zadania:

Zmniejszenie strat energii cieplnej w systemach przesyłowych realizowane jest poprzez sukcesywną wymianę starych rurociągów grzewczych i przesyłowych posiadających nieefektywną, podatną na zawilgocenia izolację termiczną, na hermetyczne sieci ciepłe z rur preizolowanych.

W dobie ograniczonych zasobów energetycznych i niestabilnego bezpieczeństwa energetycznego zmniejszanie zużycia energii przez budynki jest bardzo istotne. Zadanie to realizowane jest na bieżąco poprzez termomodernizację budynków zarówno mieszkalnych jak i użyteczności publicznej polegające na: wymianie stolarki drzwiowej i okiennej, dociepleniu ścian i stropów, montowaniu regulatorów ciepła.

Sprawność procesów wytwarzania energii cieplnej, zależy głównie od rozwiązań technicznych urządzeń (kotłów), także od rodzaju stosowanego paliwa oraz struktury zapotrzebowania na ciepło. Zadanie realizowane jest na bieżąco poprzez wymianę kotłów na nowocześniejsze, co umożliwi osiągnięcie sprawności roboczej kotłowni z kotłami opalonymi węglem kamiennym na poziomie przekraczającym 80%, natomiast nowe konstrukcje kotłów opalanych olejem i gazem ziemnym umożliwiają pracę ze sprawnością roboczą około 95%.

Podnoszenie sprawności procesów wytwarzania energii, podobnie jak racjonalizacja zużycia energii, prowadzi do ograniczenia spalania paliw, a tym samym do ograniczenia emisji zanieczyszczeń.

3.9. Cel ekologiczny: upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej

- Rozwój szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe, w tym przyrodnicze, dla urzędników samorządowych oraz specjalistów i nauczycieli

Realizacja zadania:

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Nowogrodzcu uczestniczą na bieżąco w szkoleniach z zakresu publicznego dostępu do informacji o środowisku, w tym organizowanych nieodpłatnie przez administrację szczebla powiatowego i wojewódzkiego, przy wykorzystaniu funduszy unijnych.

- Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez konkursy o tematyce ekologicznej i akcji związanych z prawidłową gospodarką odpadami

Realizacja zadania:

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzone na terenie Gminy Nowogrodziec w latach 2012-2013 związane były przede wszystkim z przygotowaniem mieszkańców do wprowadzenia nowego systemu gospodarki odpadami, a po wprowadzeniu systemu z jego prawidłowym funkcjonowaniem:

- Gmina Nowogrodziec przekazywała sukcesywnie informacje z zakresu prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, z naciskiem na selektywną zbiórkę odpadów - działania te realizowane były poprzez:
 - o zebrania wiejskie w poszczególnych sołectwach Gminy,
 - o rozprowadzenie wśród mieszkańców broszur informacyjnych,
 - o zajęcia dydaktyczne w placówkach oświatowych,
 - o rozpowszechnianie informacji na festynach i imprezach okolicznościowych,
 - o działania przedsiębiorcy, który wygrał przetarg na odbiór odpadów komunalnych,
- informacje w przedmiotowym zakresie zamieszczano na oficjalnej stronie internetowej Gminy (<http://nowogrodziec.pl/index.php/aktualnosc> - zakładka „gospodarka odpadami komunalnymi”) oraz na tablicach ogłoszeniowych zarówno Urzędu Miejskiego w Nowogrodzcu jak i poszczególnych sołectw,
- Gmina Nowogrodziec wyposażyła w specjalistyczne kosze do segregacji odpadów budynki komunalne (placówki oświatowe, budynki użyteczności publicznej) - zakup pojemników był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej (PROW na lata 2007-2013),
- przekazano mieszkańcom informacje o ilości punktów do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, a ich optymalne lokalizacje zostały ustalone w porozumieniu z sołtysami podczas zebrań wiejskich.

Ponadto zadania z zakresu edukacji ekologicznej w odniesieniu do wszystkich komponentów środowiskowych realizowane były przez placówki oświatowe z terenu Gminy Nowogrodziec - działania te wspierane były przez Gminę poprzez m.in.:

- współorganizację i wspieranie akcji proekologicznych, w tym zapewnienie materiałów do sprawnego przeprowadzenia akcji (m.in. „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi”),
- wprowadzenie nauczania racjonalnej gospodarki odpadami począwszy od pierwszych etapów edukacyjnych,
- propagowanie działań proekologicznych i zasad zrównoważonego rozwoju.

Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
1.	2012	Zakup materiałów (worki, rękawice) do akcji sprzątania, m. in. sprzątanie brzegów Kwisy	205,72
2.	2012	Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych - wyposażono w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych nieruchomości gminne: szkoły, OSP, domy kultury, ośrodki zdrowia, boiska, place zabaw, ratusz, budynek GCKiS oraz tereny otwarte publiczne.	118.709,00
			75.974,17
3.	2013	Kampania informacyjna - druk ulotek informacyjnych i deklaracji	2.767,5

- Aktualizacja Gminnego Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami

Realizacja zadania:

Gmina Nowogrodziec przystąpiła do wykonania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska w 2014 r. - obecnie dokument jest na etapie opiniowania.

Obowiązek sporządzania Planów Gospodarki Odpadami zarówno na szczeblu gminnym jak i powiatowym został zniesiony wraz z nowelizacją ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.).

3.10. Cel ekologiczny: minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego

- Współpraca przy realizacji powiatowego planu zarządzania ryzykiem

Realizacja zadania:

W wypadku sytuacji kryzysowej uruchamiany jest zespół kryzysowy, nawiązujący i utrzymujący łączność z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz podległymi i nadzorowanymi jednostkami organizacyjnymi na obszarze objętym sytuacją kryzysową.

Zarówno na poziomie gminnym jak i powiatowym opracowane są Plany Zarządzania Kryzysowego, w których określone są zasady współdziałania różnych szczebli administracyjnych w zależności od zakresu powstałego zagrożenia.

Realizacja zadania obejmuje także współdziałanie z kierownikami powiatowych służb, inspekcji i straży oraz powiatowych jednostek organizacyjnych w sprawach dotyczących poprawy bezpieczeństwa obywateli

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

i porządku publicznego
• Kontrola przewozów substancji niebezpiecznych
<i>Realizacja zadania:</i>
Transport substancji niebezpiecznych na szlakach komunikacyjnych Gminy Nowogrodziec, odbywa się przede wszystkim na autostradzie A4 oraz drodze krajowej nr 94. Kontrolę przewozu drogowego substancji niebezpiecznych oraz wymagań związanych z tym przewozem na bieżąco wykonują: <ul style="list-style-type: none"> - inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego - na drogach, parkingach oraz na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne, - funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej - na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne, - funkcjonariusze Policji - na drogach i parkingach, - funkcjonariusze Straży Granicznej - na drogach i parkingach, - inspektorzy Państwowej Inspekcji Pracy - na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne, - funkcjonariusze służby celnej, - żołnierze Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organów porządkowych - w stosunku do pojazdów Sił Zbrojnych, - uprawnieni pracownicy Państwowej Agencji Atomistyki - na parkingach oraz na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne, - uprawnieni pracownicy Transportowego Dozoru Technicznego - na parkingach oraz na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne, - uprawnieni pracownicy Inspekcji Ochrony Środowiska - na parkingach oraz na terenie przedsiębiorcy posiadającego towary niebezpieczne, - uprawnieni pracownicy zarządów dróg - w miejscach określonych w ich uprawnieniach.

3.11. Inne zadania nie ujęte w Programie Ochrony Środowiska			
<i>Realizacja zadania:</i>			
Lp.	Rok realizacji zadania	Opis zadania	Poniesiony koszt [zł]
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska			
1.	2012	Budowa instalacji do kompostowania oraz pozostałych budowli związanych z prowadzonym systemem wykorzystania odpadów pochodzenia biologicznego w Centrum Utylizacji Odpadów - dotacja dla Miasta Lubań.	400.000,00
2.	2012	Usunięcie padłych zwierząt – 6 szt.	2.573,30
3.	2012	Wykonanie raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Nowogrodziec.	1.660,50
4.	2012	Rewitalizacja założenia parkowego w miejscowości Gieraltów: <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie alejek parkowych - 457 m², - konserwacja zieleni parku, - montaż elementów wyposażenia terenu (ławki, kosze na śmieci, tablice informacyjne). 	52.994,55
5.	2012	Rewitalizacja założenia parkowego w miejscowości Wykroty: <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie alejek parkowych - 249 m², - konserwacja zieleni parku - 49 151 m², - montaż elementów wyposażenia terenu. 	36.636,25
6.	2012	Odwodnienie drogi w Zebrzydowej (dz. nr 784) na wartość zł - wykonano rurociąg odwadniający	30.180,00
7.	2012	Usługa dzierżawy 34 zestawów pojemników na odpady segregowane i odbioru tych odpadów - w 2012 r. zadanie to realizował Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Bolesławcu	30.549,12
8.	2012	Porozumienie ze „Schroniskiem dla Zwierząt Małych" w Dłużynie Górnej 1F, gm. Pieńsk - Gmina Nowogrodziec opłaca składkę roczną (w 4 ratach) na funkcjonowanie schroniska	82.808,00
9.	2013		86.847,00

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

10.	2012	Kompleksowa wymiana oświetlenia drogowego w Gminie Nowogrodziec - po przeprowadzeniu procedury przetargowej w 2009 r. wyłoniony został wykonawca, który wymienił 822 lampy i dowiesił 69 szt. nowych; płatność za wykonane prace w ratach (dwie w 2011 r. - 307.608,70 zł).	153.804,35
11.	2013		153.804,26
12.	2013	Wywóz odpadów segregowanych z terenu gminy, do dnia 30.06.2013 r. - zadanie realizował ZGiUK Sp. z o. o. w Lubaniu. Opłata miesięczna wynosiła 2.466,63 zł. Ponadto zapłacono MZGK Sp. z o.o. w Bolesławcu 4.111,34 zł za odpady za XII 2012 r. i początek stycznia 2013 r. Zapłacono również 3.671,37 zł za rozbiórkę boksu śmietnikowego pod segregacją odpadów. Od 1 lipca 2013 r. segregacja weszła w skład gminnego systemu odpadów komunalnych	22.882,50
13.	2013	Wydatki związane z Systemem Gospodarowania Odpadami w tym: - obsługa administracyjna systemu - zagospodarowanie odpadów, - transport odpadów, - zaewidencjonowano zobowiązania Gminy dla ZGiUK w Lubaniu dotyczące: o zagospodarowania odpadów za m-c grudzień 2013 r., o transportu odpadów od mieszkańców za IV kwartał 2013 r. Łącznie koszty obsługi systemu w II półroczu 2013 r. (wraz z obsługą administracyjną Urzędu wyniosły 883390,08 zł., przy dochodzie - 892.560,02 zł i zaległościach 72.971,58 zł.	601.259,27 w tym: 85.309,91 316.089,36 199.860,00 82.270,81 199.860,00
14.	2013	Dotacja celowa dla Miasta Lubań na „Budowę instalacji do kompostowania oraz pozostałych budowli związanych z prowadzeniem systemu pochodzenia biologicznego odpadów w Centrum Utylizacji Odpadów”.	400.000,00
15.	2013	Usunięcie padłych zwierząt - 4 szt.	3.000,00
16.	2013	Wpłata na Związek Gmin Kwisa na realizację wspólnego zadania komunalnego - utworzenie i prowadzenie schroniska dla zwierząt.	55.000,00
17.	2013	Montaż korytek drogowych przy ul. Mickiewicza w Wykrotach	3.997,50
18.	2013	Remont odwodnienia drogi w Milikowie	15.480,78
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa			
19.	2012	Utrzymanie ochotniczych straży pożarnych na terenie Gminy w tym m.in.: - konserwacja sprzętu OSP, - zakup sprzętu ochronnego dla strażaków, - przeglądy techniczne samochodów, gaśnic, aparatów powietrznych, szelek, masek, systemów selektywnego alarmowania OSP,	204.087,74
20.	2013	- przegląd sprzętu ratownictwa drogowego w OSP Gierałtów i Nowogrodziec, - szkolenia.	214.647,04
21.	2012	Wykonanie bram wjazdowych w budynku OSP w Nowogrodźcu	45.128,70
22.	2012	Zakup samochodu pożarniczego dla OSP w Wykrotach	53.892,00
23.	2012-2013	Dobudowa wiaty przy remizie OSP w Godzieszowie	21.773,50
24.	2013	Modernizacja garażu OSP w Zebrzydowej - w II półroczu 2013 r. sporządzony został kosztorys inwestorski i przedmiar robót w ramach zadania pn. Remont garażu OSP w Zebrzydowej. Ponadto podpisana została umowa na pełnienie obowiązków inspektora nadzoru za kwotę 1.200,00 zł oraz umowa na przeprowadzenie remontu garażu z terminem wykonania do dnia 16.05.2014 r. za kwotę 21 322,47 zł.	1.000,00

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

25.	2013	Remont placu manewrowego przy OSP w Nowogrodźcu - podpisana została umowa na kwotę 8.856,00 zł na wykonanie kompleksowej dokumentacji projektowej i przetargowej. W II półroczu 2013 r. zostały poniesione wydatki na częściową zapłatę za wykonanie dokumentacji. Na 2014 r. do zapłaty pozostało 1.771,20 zł.	7.084,80
-----	------	---	----------

4. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI

Nadzór nad realizacją programu w praktyce oznacza określenie zasad zarządzania nim wraz z ustaleniem mechanizmu monitorowania jego realizacji. Program Ochrony Środowiska Gminy i Miasta Nowogrodzic jest dokumentem o charakterze strategicznym. Stanowi instrument wspomagający realizację prawa miejscowego, pozostając w ścisłym związku z planami zagospodarowania przestrzennego poszczególnych miejscowości, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, rozwojem terenów zielonych i innych. Gmina Nowogrodzic posiada kompetencje pozwalające realizować zawarte w programie cele i zadania własne. Aby jednak ta realizacja przebiegała spójnie z polityką regionalną konieczne jest przygotowanie struktur administracyjnych do ścisłej współpracy z organami dysponującymi znacznie szerszymi uprawnieniami wynikającymi z ich kompetencji.

Organ wykonawczy Gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza Gminny Program Ochrony Środowiska, który podlega zaopiniowaniu poprzez organ wykonawczy powiatu.

Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim, są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Główna odpowiedzialność za realizację programu spoczywa na Burmistrzu, który składa Radzie Miejskiej raporty z wykonania programu. Rada Miejska współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla powiatowego oraz wojewódzkiego. Ponadto Rada Miejska współdziała z instytucjami administracji rządowej, w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (WIOŚ) oraz monitoring wód (RZGW).

W obowiązującym w latach sprawozdawczych 2012-2013 Programie Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Nowogrodzic zostały określone wskaźniki postępów i skutków realizacji ww. programu. W przygotowywanym obecnie projekcie aktualizacji POŚ zaproponowano nowy zestaw wskaźników monitorowania. Proponuje się przyjąć w niniejszym raporcie wspomniane nowe wskaźniki, celem możliwości porównania uzyskanych wartości w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Przedstawione wskaźniki zostały ustalone na podstawie danych pozyskanych w Urzędzie Miejskim, GUS oraz na podstawie ustaleń własnych.

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

Tabela. Wskaźniki monitoringu dla Gminy Nowogrodziec

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2012 r.	2013 r.	
Ochrona przyrody i krajobrazu					
1.	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem (bez obszarów Natura 2000)	ha	3,24	3,24	stan bez zmian: na terenie gminy znajduje się jeden rezerwat przyrody
2.	Obszary NATURA 2000	szt.	3	3	stan bez zmian - 3 obszary Natura 2000: - PLH 020072 „Uroczyska Borów Dolnośląskich”, - PLH 020050 „Dolina Dolnej Kwisy”, - PLB 020005 „Bory Dolnośląskie”
3.	Parki Krajobrazowe	szt.	-	-	brak parków krajobrazowych
4.	Rezerваты	szt.	1	1	Rezerwat przyrody „Brzeźnik”
5.	Obszary chronionego krajobrazu	szt.	-	-	brak obszarów chronionego krajobrazu
6.	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	szt.	-	-	brak zespołów przyrodniczo-krajobrazowych
7.	Użytki ekologiczne	szt.	-	-	brak użytków ekologicznych
8.	Pomniki przyrody	szt.	12	12	stan bez zmian: - 11 pomników przyrody ożywionej, - 1 pomnik przyrody nieożywionej
Lasy					
9.	Lesistość gminy	%	26,2	26,3	wzrost lesistości o 0,1%
Jakość wód podziemnych i powierzchniowych					
10.	Jakość wód podziemnych	wg obowiązującej klasyfikacji	b. d.	b. d.	brak wyznaczonych przez WIOŚ punktów pomiarowo-kontrolnych na terenie Gminy
11.	Jakość wód powierzchniowych	wg obowiązującej klasyfikacji	stan/potencjał ekologiczny - umiarkowany, stan JCW - zły	stan/potencjał ekologiczny - umiarkowany, stan JCW - zły	pomiary jakości wód wykonane przez WIOŚ na rzece Kwisa - od zb. Leśna do Kliczkówki
Gospodarka wodno-ściekowa					
12.	Zwodociągowanie gminy	%	80,0	80,1	% ogółu ludności korzystający z instalacji wzrósł o 0,1%
13.	Skanalizowanie gminy	%	19,9	20,7	% ogółu ludności korzystający z instalacji wzrósł o 0,8%
14.	Długość kanalizacji sanitarnej	km	30,6	33,8	długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 3,2 km
15.	Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków: - biologiczne - z podwyższonym usuwaniem biogenów	szt.	- 1	- 1	mechaniczno-chemiczno-biologiczna oczyszczania ścieków w Nowogrodźcu

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY I MIASTA NOWOGRODZIEC ZA LATA 2012-2013**

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2012 r.	2013 r.	
Ochrona powietrza atmosferycznego					
16.	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji - klasyfikacja strefy w której leży gmina	wg obowiązującej klasyfikacji	kl. A i C	kl. A i C	- Gmina Nowogrodziec znajduje się w obszarze strefy dolnośląskiej; - do klasy C strefa została zaliczona ze względu na przekroczenia dopuszczalnych poziomów substancji: w 2012 r. - PM10, benzo(a)piren, ozon, w 2013 r. - PM10, arsen, benzo(a)piren
Ochrona przed hałasem					
17.	Miejsca gdzie poziom hałasu przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów	-	b. d.	b. d.	brak wyznaczonych przez WIOŚ punktów pomiarowo-kontrolnych na terenie Gminy
Promieniowanie elektromagnetyczne					
18.	Miejsca gdzie poziom pól elektromagnetycznych przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów	-	b. d.	b. d.	brak wyznaczonych przez WIOŚ punktów pomiarowo-kontrolnych na terenie Gminy
Poważne awarie					
19.	Liczba poważnych awarii i miejscowych zagrożeń w ciągu roku	szt.	-	-	w rejestrze prowadzonym przez GIOŚ nie odnotowano żadnych poważnych awarii na terenie Gminy
Gospodarka odpadami					
20.	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	%	52	49,9	osiągnięto dopuszczalne poziomy; w 2012 r. dopuszczalny poziom wynosił 75%, natomiast od 16 lipca 2013 r. do końca 2015 r. wynosi 50%
21.	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	%	10,2	12,0	osiągnięto wymagane poziomy; w 2012 r. wymagany poziom wyniósł 10%, natomiast w 2013 r - 12%
22.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	%	49	54,4	osiągnięto wymagane poziomy; w 2012 r. wymagany poziom wyniósł 30%, natomiast w 2013 r - 36%
Nakłady inwestycyjne na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska					
23.	Nakłady na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska ogółem, w tym: - nakłady inwestycyjne	zł	2.116.115,13 1.155.848,69	2.366.378,91 871.578,84	ogólne nakłady na gospodarkę komunalną i ochr. środow. wzrosły o 11,83%, natomiast nakłady inwestycyjne zmalały o ok. 24,59%

5. OCENA STOPNIA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska priorytety, cele i zadania zgodne były z kierunkami Polityki Ekologicznej Państwa - stanowiły przełożenie celów Polityki Ekologicznej Państwa na szczebel Gminy. Realizacja przyjętego Programu w miarę jego realizacji stwarza niekiedy problemy, tak natury finansowej (trudność w pozyskaniu środków finansowych) jak i inne (np. zmieniające się potrzeby bieżące mieszkańców, czynniki zewnętrzne, zmiana ustawodawstwa etc.). Duża część zadań zawartych w Programie wpisuje się w požądane przez ogół mieszkańców Gminy kierunki - np. rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej, zmniejszenie uciążliwości hałasu, redukcja zanieczyszczenia powietrza. Analizując przyjęte w Programie Ochrony Środowiska zadania należy zauważyć:

- zrealizowane zostały (bądź są sukcesywnie na bieżąco realizowane) najważniejsze zadania w zakresie ochrony wód, ochrony przed hałasem i ograniczenia zanieczyszczenia powietrza,
- powodem braku realizacji niektórych zadań są zwłaszcza:
 - bieżąca ocena sytuacji i potrzeb na terenie gminy,
 - zmiana priorytetów wykonawczych w realizacji zadań na terenie gminy,
 - przesunięcie terminu realizacji zadania na kolejne lata,
 - braki środków finansowych na realizację niektórych zadań.

6. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA

Przeprowadzona analiza zakresu i stopnia realizacji zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Nowogrodziec odbywała się już w czasie obowiązywania tzw. II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

Nadrzędnym, strategicznym celem obecnej polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Realizacja tego celu osiągnana będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne (w tym wdrażanie postanowień Traktatu Akcesyjnego), tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska. W ten sposób realizacja krajowej polityki ekologicznej wpisując się będzie w osiągnięcie celów tej polityki na poziomie całej Wspólnoty.

Osiągnięciu powyższych celów służyć ma realizacja następujących priorytetów i zadań, określona w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Nowogrodziec, zgodna z obecną Polityką ekologiczną państwa:

1. Kierunki działań systemowych polegające na:

- uwzględnianiu zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacji rynku na rzecz ochrony środowiska,
- zarządzaniu środowiskowym,
- udziale społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- rozwoju badań i postępie technicznym,
- odpowiedzialności za szkody w środowisku,
- uwzględnianiu aspektu ekologicznego w planowaniu przestrzennym;

2. Ochrona zasobów naturalnych polegająca na:

- ochronie przyrody,

- ochronie i zrównoważonym rozwoju lasów,
- racjonalnym gospodarowaniu zasobami wodnymi,
- ochronie powierzchni ziemi,
- gospodarowaniu zasobami geologicznymi;

3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego polegająca na działaniach w obszarach:

- środowisko a zdrowie,
- jakość powietrza,
- ochrona wód,
- gospodarka odpadami,
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- substancje chemiczne w środowisku.

W przygotowanej aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Nowogrodziec winny zostać uwzględnione cele i priorytety zgodne z obecną II Polityką Ekologiczną Państwa.

7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Nowogrodziec stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w Gminie. Podstawowym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach - od krajowego do gminnego - jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Analizując realizację programu na poziomie gminnym należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną przed szkodliwym oddziaływaniem, obciążają samorząd gminy oraz podmioty gospodarcze. Charakter zadań z zakresu ochrony środowiska wykonywany przez samorząd gminny wpływa na możliwości bezpośredniej i pośredniej ochrony środowiska na terenie gminy.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono zadania, które były realizowane w ramach przyjętego przez Radę Miejską w Nowogrodźcu „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowogrodziec na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016”.

Do najważniejszych zadań można zaliczyć:

- budowę i modernizację dróg,
- zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej,
- urządzenie i utrzymanie terenów zieleni.

W czasie, jaki upłynął od zatwierdzenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Nowogrodziec nastąpiły już znaczące zmiany w przepisach. Niektóre z zadań obciążających samorząd gminy wymagają nakładów znacznych środków finansowych, co niejednokrotnie jest podstawową przyczyną braku ich realizacji. W tym przypadku ważną sprawą jest określenie priorytetów dla poszczególnych tematów zadań i określenie konieczności ich wykonania w określonym czasie.

8. LITERATURA

1. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 - Warszawa 2008 r.
2. Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Nowogrodziec na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016.
3. Sprawozdania opisowe z realizacji budżetu Gminy Nowogrodziec za lata 2012-2013.
4. Raporty WIOŚ o stanie środowiska w województwie dolnośląskim za lata 2012-2013.
5. Raporty z realizowanych inwestycji opracowane przez Hydro-Tech Sp. z o.o.
6. Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015.
7. www.stat.gov.pl.
8. www.lasy.gov.pl.
9. <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/index.php>.